

Sygn. akt I Ns 547/17

POSTANOWIENIE

Dnia 2 lutego 2018 r.

Sąd Rejonowy w Jaśle I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Grzegorz Wanat

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Anna Wojtunik

po rozpoznaniu w dniu 2 lutego 2018 r. w Jaśle

na rozprawie

sprawy z wniosku S. S. (1) zam. (...)-(...) S., H.(...),

z udziałem B. S. zam. (...)-(...) J., W.(...),

o zobowiązanie sprawcy przemocy w rodzinie do opuszczenia mieszkania

p o s t a n a w i a:

I. nakazać uczestnikowi B. S., aby opuścił budynek mieszkalny położony w H. pod numerem (...)

II. ustalić, że uczestnikowi B. S. nie przysługuje prawo do lokalu socjalnego,

III. oddalić wniosek wnioskodawczyni o obciążenie kosztami postępowania uczestnika,

IV. przyznać z budżetu Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w J. adwokatowi B. W. prowadzącego Kancelarię Adwokacką w J. przy ulicy (...) kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) wraz z należnym podatkiem VAT tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej uczestnikowi przez adwokata z urzędu.

Sygn. akt I Ns 547/17

UZASADNIENIE

postanowienia Sądu Rejonowego w Jaśle z 02.02.2018 r.

W dniu 22.11.2017 r. wnioskodawczyni S. S. (1) wystąpiła

z wnioskiem w trybie art. 11a ust. 1 ustawy z 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, o zobowiązanie uczestnika B. S. do opuszczenia budynku mieszkalnego położonego w H. nr (...) oraz obciążenie uczestnika kosztami postępowania.

Uzasadniając wniosek podała, iż uczestnik swoim niewłaściwym zachowaniem polegającym na stosowaniu wobec niej przemocy fizycznej

i psychicznej, za co został prawomocnie skazany, czyni niemożliwym wspólnie zamieszkiwanie w przedmiotowym budynku. Obecnie odbywa karę pozbawienia wolności za znęcanie się nad wnioskodawczynią, jednak w dniu (...)ma opuścić zakład karny i powrócić do domu. Wnioskodawczyni obawia się

o bezpieczeństwo swoje i dzieci, albowiem uczestnik wielokrotnie groził jej zabójstwem. Wnioskodawczyni wskazała, że agresywne zachowanie uczestnika wobec wnioskodawczyni stało się przyczyną zarządzenia wykonania orzeczonej w zawierzeniu kary i umieszczenia go w zakładzie karnym.

Uczestnik B. S. wniósł o oddalenie wniosku i zasądzenie na rzecz jego pełnomocnika kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej uczestnikowi z urzędu.

Sąd ustalił, następujący stan faktyczny.

Nieruchomość położona w H., zabudowana budynkiem mieszkalnym nr (...) stanowi własność uczestnika i wnioskodawczyni – na zasadach wspólności majątkowej małżeńskiej (dowód: odpis KW (...) – k. 3).

W przedmiotowym budynku mieszkalnym zamieszkuje wnioskodawczyni S. S. (1) wraz z synem W. S. (6 lat), synem D. S. (20 lat) i córką N. S. (21 lat). W domu tym zamieszkuje również uczestnik B. S., z tym, że w okresie od(...) przebywał w zakładzie karnym, odbywając karę 1 roku pozbawienia wolności, orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w J. z 31.01.2013 r. w sprawie sygn. akt(...)

Powyższym wyrokiem uczestnik został skazany za to, że w okresie od grudnia 2004 r. do 15 sierpnia 2012 r. w H., w związku z uzależnieniem od alkoholu znęcał się fizycznie i psychicznie nad żoną S. S. (1) w ten sposób, że w trakcie wszczynanych pod wpływem alkoholu awantur domowych bił ją rękami po twarzy i całym ciele, popychał, dusił rękami, krytykował, poniżał, groził zabójstwem i spaleniem domu oraz znieważał słowami powszechnie uznawanymi za obelżywe, przy czym czynu tego dopuścił się mając w znacznym stopniu ograniczoną poczytalność z powodu upośledzenia umysłowego, organicznych zaburzeń osobowości, zespołu uzależnienia od alkoholu i halucynozy alkoholowej. Jednocześnie, z orzeczeniem kary jednego roku pozbawienia wolności w zawieszeniu na okres próby 4 lat, orzeczono wobec uczestnika nakaz podjęcia leczenia psychiatrycznego i odwykowego oraz zobowiązano do zamieszkiwania jedynie w pokoju obok kuchni w budynku mieszkalnym zajmowanym wraz z żoną (dowód: materiał dowodowy zgromadzony w aktach sprawy (...)) w tym wyrok z 31.01.2013 r. – akta w załączeniu).

Pomimo orzeczonych obowiązków – leczenia i oddzielnego zamieszkiwania, uczestnik nie zastosował się do nich, nadal spożywał alkohol i w dalszym ciągu nękał żonę, kierując pod jej adresem wulgaryzmy i groźby.

W zakresie orzeczonego obowiązku zamieszkiwania w oddzielnym, wyznaczonym pokoju, obowiązku tego uczestnik nie respektował, panosząc się w całym domu i naruszając porządek i spokój domowy pozostałych członków rodziny. Jego agresywne zachowanie związane z nadużywaniem alkoholu i zaprzestaniem leczenia psychiatrycznego spowodowało, że sprawujący nad uczestnikiem dozór kurator zawodowy zwrócił się w sierpniu 2016 r. do Sądu Rejonowego w J. z wnioskiem o zarządzenie wykonania zawieszony kary. W rezultacie uczestnik 15.01.2017 r. został osadzony w zakładzie karnym.

W trakcie odbywanej kary pozbawienia wolności, dzieci uczestnika: córka N. i syn D. odwiedziły go w zakładzie karnym. Uczestnik wypowiadał się do córki, że zemści się na wnioskodawczyni, jak wyjdzie na wolność to podpali dom. Przeklinał żonę, odgrażając się, że nie zmieni swojego zachowania wobec niej. Po takich słowach dzieci nie odwiedzały już więcej ojca w zakładzie karnym (dowód: zeznania świadków: N. S. – k. 31v - 32, D. S. – k. 32v - 33).

W dniu 15.01.2018 r. uczestnik zakończył odbywanie kary pozbawienia wolności i powrócił do domu w H. 354. Jego naganne zachowanie wobec wnioskodawczyni nie uległo poprawie. Uczestnik wyzywał wnioskodawczynię, grozi jej uduszeniem, ucięciem głowy i nabiciem jej na palik, twierdząc, że gotów jest pójść ponownie do więzienia za nią. Groził żonie, że ją spali w domu, a jedynie dziecko z domu wyniesie. Poniżał żonę, używając wobec niej wulgaryzmów i określał ją jako kurwę, sukę, latawicę, brzydką okularnicę, grubą. W H. pod nr(...)uczestnik korzystał z całego mieszkania, a w szczególności z kuchni i łazienki, które są wspólne dla wszystkich domowników. Uczestnik ma pretensje do dzieci, że przyszły do sądu i złożyły zeznania w przedmiotowej sprawie. Córka N. po powrocie ojca z więzienia wyprowadziła

się do chłopaka, oświadczając, że wróci do domu, kiedy nie będzie w nim ojca (dowód: przesłuchanie wnioskodawczynie – k. 41).

Do agresywnego zachowania uczestnika doszło również 22.01.2018 r. kiedy to – w obecności najmłodszego syna W. – uczestnik oskarżał żonę o zdradę, ubliżał jej, poniżał ją, pomawiał o złe prowadzenie się w pracy. Wobec najmłodszego syna uczestnik wypowiada się negatywnie o wnioskodawczynie, próbując w ten sposób manipulować dzieckiem, przedstawiając wnioskodawczynię jako matkę, w złym świetle (dowód: zeznania świadka N. S., przesłuchania wnioskodawczynie).

Uczestnik przyznaje, że jest dość nerwowy, że ma złe samopoczucie i że będąc w takim stanie nie pamięta, co mówi. Podczas przesłuchania przed Sądem oświadczył, że leczy się psychiatrycznie, gdyż rozpoznano u niego „poważne choroby psychiatryczne”, a ponadto uczęszcza na spotkania grupy anonimowych alkoholików, na których był dwa razy (dowód: przesłuchanie uczestnika – k. 41v - 42).

Ustalenia stanu faktycznego Sąd oparł na niekwestionowanych przez żadną ze stron dokumentach, korzystających z domniemań prawdziwości

i autentyczności (w szczególności dokumentach zgromadzonych w akt sprawy karnej sygn. (...)) oraz spójnych i korespondujących z nimi zeznaniach świadka B. G. (k. 37v - 38) i wnioskodawczynie S. S. (1) (k. 40v - 41), którym Sąd w całości dał wiarę. Za wiarygodne Sąd uznał nadto, zeznania świadków N. S. i D. S.. Osoby te – jako domownicy na co dzień przebywający z uczestnikiem, posiadały bezpośrednią wiedzę na temat relacji panujących w domu i zachowania uczestnika. Pomimo, iż są to osoby najbliższe wobec stron postępowania, ich relacje – w ocenie Sądu – były obiektywne i niestronnicze. Sąd odmówił jednocześnie wiarygodności zeznaniom świadków A. D., S. D., M. D., R. S. i B. K. w zakresie w jakim świadkowie ci zeznali, że w rodzinie S. nie dochodzi do aktów przemocy ze strony uczestnika. Świadczenie ci, będąc sąsiadami nieutrzymującymi aktualnie ze stronami codziennego kontaktu, nie dysponowali wiedzą na temat zachowania uczestnika w domu. Zeznania tych świadków stanowiły w przeważającej mierze ich własne oceny, oparte na relacjach zasłyszanych od osób trzecich. Dodatkowo, zeznania te stały w oczywistej sprzeczności z treścią wyroku karnego w sprawie (...), którym Sąd w niniejszym postępowaniu był związany z mocy art. 11 k.p.c., a także w sprzeczności z zeznaniami świadka kuratora zawodowego B. G., zeznaniami świadków N. S. i D. S. oraz twierdzeniami stron postępowania. W znacznej mierze zeznania te były wewnętrznie sprzeczne (np. zeznania S. D., w których podaje, że to wnioskodawczynie wyolbrzymia sprawę picia alkoholu i zachowania uczestnika, a jednocześnie sam podaje, że musiał kiedyś związać uczestnika

z powodu jego „dokuczliwego” zachowania „po wypiciu” – k. 39). W tych warunkach zeznania ww. osób nie mogły stanowić podstawy dla ustaleń faktycznych sprawy.

Znamienne w tym zakresie jest, że sam uczestnik, słuchany na rozprawie 02.02.2018 r. w bezpośrednim następstwie po przesłuchaniu świadków

i wnioskodawczynie – przyznał fakt, że zachowuje się agresywnie wobec wnioskodawczynie. Zrozumiałe dla Sądu jest, że uczestnik – z racji swojej sytuacji procesowej – usiłował umniejszyć wagę i negatywny wydźwięk jego zachowań, które opisała wnioskodawczynie, a w związku z tym nie przyznał dosłownie, że dopuszcza się agresji wobec żony, bezsprzecznie jednak jego twierdzenia, że zachowuje się nerwowo, nie pamiętając i nie kontrolując swoich wypowiedzi, a także przyznanie faktu, że ma „poważne choroby psychiczne”, wymagające dalszego leczenia, dały Sądowi podstawę dla uznania prawdziwości twierdzeń wnioskodawczynie.

Sąd zważył, co następuje.

Stosownie do treści art. 11a ustawy z 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (u.p.p.r.) - Dz. U. z 2005 r., Nr 180, poz. 1493 z późn. zm., jeżeli członek rodziny wspólnie zajmujący mieszkanie, swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy w rodzinie czyni szczególnie uciążliwym wspólne zamieszkiwanie, osoba dotknięta przemocą może żądać, aby sąd zobowiązał go do opuszczenia mieszkania.

Ustawową definicję przemocy w rodzinie zawiera art. 2 pkt 2 tej ustawy, zgodnie z którym przez pojęcie „przemoc w rodzinie” należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające

prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia lub krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przesłankami do żądania, aby sąd zobowiązał członka rodziny do opuszczenia mieszkania, jest więc wspólne zamieszkiwanie (wspólne zajmowanie mieszkania) oraz zachowanie członka rodziny, polegające na stosowaniu przemocy w rodzinie, które czyni szczególnie uciążliwym wspólne zamieszkiwanie. Przesłanki te muszą zostać spełnione łącznie.

Na gruncie ww. ustawy przyjmuje się, że dla uznania przemocy w rodzinie istotne są demonstracja i wykorzystanie siły lub władzy w sposób, który jest krzywdzący dla innych członków rodziny. Przemoc w rodzinie charakteryzuje się więc tym, że jest intencjonalna, a sprawca działa w sposób zamierzony. Po drugie, przemoc ta ma miejsce w sytuacji, gdy siły są nierównomierne, jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Przemoc narusza prawa i dobra osobiste, powoduje cierpienia oraz szkody. Sprawca, wykorzystując przewagę siły, narusza więc prawa ofiary i naraża jej zdrowie na szkody, zaś doświadczanie cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony. Jednocześnie, żądanie zobowiązania przez sąd danej osoby do opuszczenia mieszkania przysługuje osobie dotkniętej przemocą niezależnie od tego, czy sprawcy tej przemocy można zarzucić popełnienie przestępstwa. Jest więc niezależne od tego, czy wobec osoby stosującej przemoc, toczy się lub zakończyło się postępowanie w sprawie

o popełnienie takiego przestępstwa. Chociaż przemoc w rodzinie nie musi polegać na popełnieniu przestępstwa czy wykroczenia, to jednak często zachowanie sprawcy wyczerpuje zmienioną czynów zabronionych pod groźbą kary, zwłaszcza przestępstw art. 207 k.k., czy art. 217 k.k. (por. Sylwia Spurek, Komentarz do art. 2 i 11a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, Lex 2012 r.).

Przekładając powyższe regulacje na kanwę niniejszej sprawy Sąd uznał, że zachowanie uczestnika wobec wnioskodawczyni wyczerpuje wszelkie znamiona przemocy w rozumieniu ww. przepisów. Fakt stosowania przemocy przez B. S. wobec wnioskodawczyni jest w niniejszej sprawie w zasadzie bezsporny. Uczestnik, aczkolwiek nie wypowiada wprost, jakoby stosował przemoc wobec wnioskodawczyni, opisując swoje zachowania daje wyraz temu, że do aktów przemocy wobec żony z jego strony dochodzi oraz, że swoich zachowań nie kontroluje. Przyznaje, że wyzywa żonę i używa wobec niej poniżających wulgaryzmów, a jednocześnie nie wykazuje przy tym poczucia winy, pozostając bezkrytycznym wobec swojego zachowania.

Okoliczności sprawy jasno wskazują zatem, że obecne zachowanie uczestnika w żaden sposób nie wykazuje poprawy w stosunku do zachowań jakich dopuszczał się wobec żony w poprzednich latach, a incydenty opisywane przez wnioskodawczynię mają charakter powtarzający się. Należy zauważyć, że przestępstwo znęcania, za jakie uczestnik został skazany zostało mu przypisane za okres prawie 8 lat (2004 - 2012), a także i po tym okresie zachowanie uczestnika nie zmieniło się, będąc podstawą decyzji sądu o zarządzeniu wykonania kary pozbawienia wolności. Także w trakcie rocznego pobytu

w zakładzie karnym, uczestnik nie zaprzestał gróźb i obelg wobec wnioskodawczyni, o czym zeznali świadkowie N. S., D. S. oraz wnioskodawczyni.

W tych okolicznościach, aczkolwiek rozstrzygnięcie sprawy zapadło zaledwie po dwóch tygodniach przebywania uczestnika na wolności po zakończeniu odbywania kary, jego dalsze zachowanie wobec wnioskodawczyni w tym krótkim czasie daje wszelkie podstawy dla uznania, że sytuacja w tej rodzinie nie zmieniła się, a dalsze wspólne zamieszkiwanie stron byłoby nader uciążliwe i zagrażające zdrowiu, co najmniej psychicznemu wnioskodawczyni.

Należy zwrócić uwagę, że pojęcie przemocy w rodzinie w ujęciu ustawowym nie wymaga, aby przemoc przybierała każdorazowo postać agresji fizycznej (naruszania nietykalności cielesnej, czy powodowania uszczerbku na zdrowiu fizycznym). Wystarczające w tym zakresie jest stwierdzenie, że mamy do czynienia z agresją słowną, godzącą w dobra osobiste i godność osoby pokrzywdzonej, a takie okoliczności zostały w postępowaniu dowodowym wykazane ponad wszelką wątpliwość.

Opisane w ustaleniach faktycznych zachowania uczestnika niezaprzeczalnie naruszają bowiem prawa i dobra osobiste wnioskodawczyni, naruszają jej godność, wywołują cierpienia i krzywdy moralne u wyżej wymienionej. Oczywistym jest, że takie ataki zarówno werbalne jak i fizyczne niewątpliwie wywołują u wnioskodawczyni poczucie obawy o własne życie

i zdrowie. Z tego względu nie może budzić najmniejszych wątpliwości, że opisane wyżej naganne zachowania uczestnika czynią wspólne zamieszkiwanie

z uczestnikiem – będącym sprawcą przemocy w rodzinie w rozumieniu art. 2 pkt 2 u.p.p.r. – szczególnie uciążliwym.

W świetle powyższego należało stwierdzić, że spełnione zostały ujęte

w art. 11a ust. 1 u.p.p.r. ustawowe przesłanki uzasadniające zobowiązanie uczestnika jako sprawcy przemocy w rozumieniu przepisów tej ustawy, do opuszczenia mieszkania w H. nr (...) (pkt I sentencji postanowienia).

Orzeczenie w pkt II znajduje uzasadnienie w stosowanym przez analogię przepisie art. 17 ustawy z 21.06.2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz.U.2016.1610 j.t.).

O kosztach postępowania w punkcie III postanowienia Sąd orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. przyjmując, iż każdy z uczestników powinien ponieść koszty związane ze swym udziałem w sprawie, w konsekwencji czego wniosek o obciążenie uczestnika tymi kosztami podlegał oddaleniu.

Z uwagi na przedmiot niniejszego postępowania wysokość wynagrodzenia pełnomocnika, przyznanego uczestnikowi z urzędu ustalono na podstawie § 13 pkt 1 w zw. z § 5 w zw. z § 4 ust. 2 i 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 03.10.2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2017 r. poz.1796).